

MILJÖLAGSTIFTNINGEN SOM MÖJLIGHET FÖR INDUSTRIELL OCH URBAN SYMBIOS

Advokat Erica Nobel, Delphi

Miljöjurist Andrea Hjärne, VA SYD

MILJÖLAGSTIFTNINGEN SOM MÖJLIGHET FÖR INDUSTRIELL OCH URBAN SYMBIOS

Kunskap är grunden för

verksamhetsutövare, entreprenörer och

innovatörer i den energieffektiva och cirkulära

ekonomin

För att vi kan.

Renat avloppsvatten blir fjärrvärme

Publicerad 4 september 2017

Malmöbornas avloppsvatten som idag renas och släpps rakt ut i havet ska nu istället återanvändas till fjärrvärme. Just nu byggs världens största fjärrvärmeanläggning med ammoniak som köldmedium vid Spillepengen i Malmö.

Vi reflekterar nog aldrig över att vattnet vi släpper ut i duschen, i diskhon eller i toaletten av olika anledningar ofta är ganska varmt. Den är den värmen som nu ska tas tillvara. I nästan exakt ett år har bygget av den nya fjärrvärmeanläggningen pågått bredvid Sysavs avfallsanläggning på Spillepengen i Malmö.

TV: [Se hela SVT Nyheter Skånes inslag](#)

– Det är fyra stora värmepumpar som ska ta vara på spillvärmen i renat avloppsvatten från VA Syd som idag bara går rakt ut i havet, berättar Mats

Miljöbalken

1 kap 1 § hållbar utveckling

2 kap 3 § förebygga och minska skada, BAT

2 kap 5 § hushållning, förnybara källor

2 kap 6 § bästa lokalisering

26 kap 19 § egenkontroll, riskanalys

Renat avloppsvatten blir fjärrvärme

Publicerad 4 september 2017

Malmöbornas avloppsvatten som idag renas och släpps rakt ut i havet ska nu istället återanvändas till fjärrvärme. Just nu byggs världens största fjärrvärmeanläggning med ammoniak som köldmedium vid Spillepengen i Malmö.

Vi reflekterar nog aldrig över att vattnet vi släpper ut i duschen, i diskhon eller i toaletten av olika anledningar ofta är ganska varmt. Den är den värmen som nu ska tas tillvara. I nästan exakt ett år har bygget av den nya fjärrvärmeanläggningen pågått bredvid Sysavs avfallsanläggning på Spillepengen i Malmö.

TV: [Se hela SVT Nyheter Skånes inslag](#)

– Det är fyra stora värmepumpar som ska ta vara på spillvärmen i renat avloppsvatten från VA Syd som idag bara går rakt ut i havet, berättar Mats

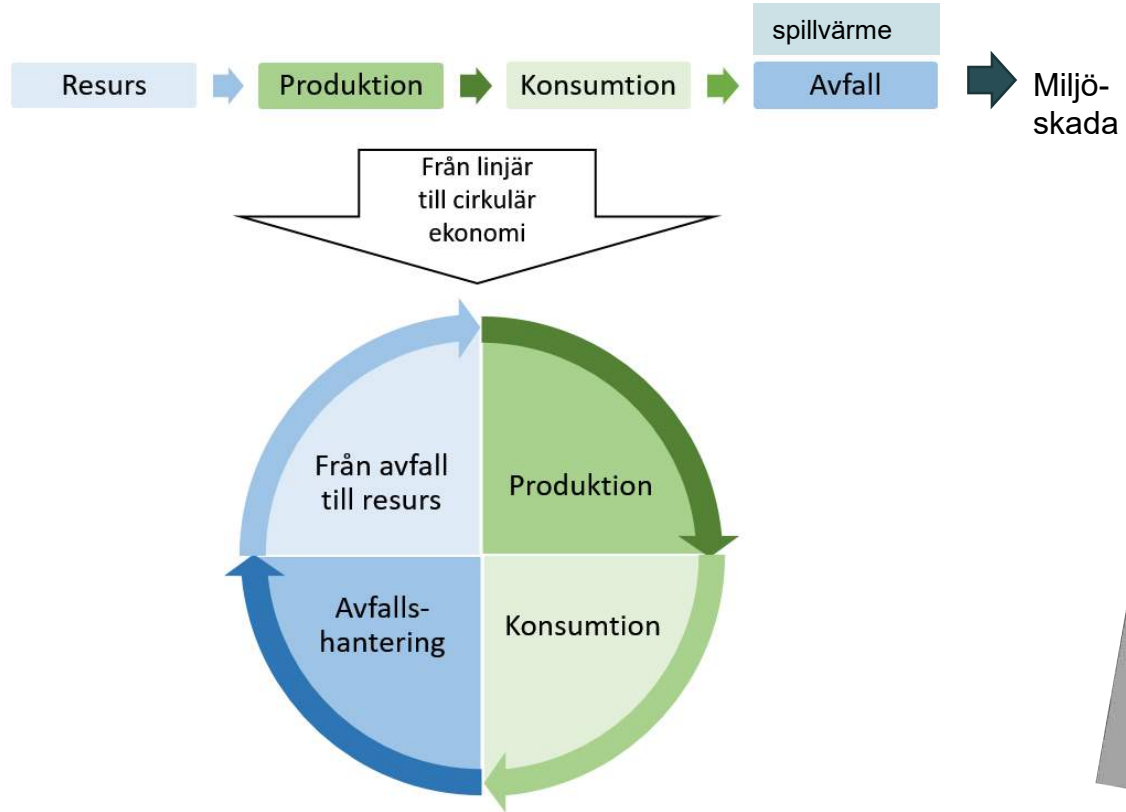
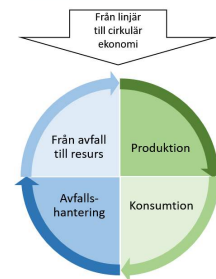

Bild från naturvårdsverket.se

Förslag om skärpt och utvidgad 15 kap 11 § miljöbalken

Alla som hanterar avfall, även de som inte tar fysisk befattning med avfallet, ska se till att hanteringen inte skadar eller orsakar risk för hälsa/miljö

Särskild hänsyn till

- risk för vatten, luft, mark, växter eller djur
- Olägenheter genom buller eller lukt
- Skyddade områden, landskapet

- Tillstånd får endast ges om hanteringen uppfyller detta.
(9 kap 7a §)

*Förbättrat
genomförande av
avfallsdirektivet
(Prop. 2019/20:22)*

Miljöbalken 15 kap

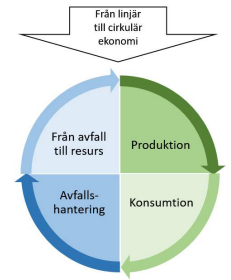
1 § Avfall = varje ämne eller föremål som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med.

Biprodukt i stället för avfall om ämnet eller föremålet:

- uppkommit i en produktionsprocess där huvudsyftet inte är att producera ämnet eller föremålet,
- *säkerställt att det kommer att fortsätta att användas*
- kan användas direkt utan någon annan bearbetning än den bearbetning som är normal i industriell praxis
- *producerats som integrerad del i produktionsprocessen*
- *kommer att fortsätta att användas på ett sätt som är hälso- och miljömässigt godtagbart och som inte strider mot lag eller annan författning och inte leder till allmänt negativa följder för miljö/hälsa*

Ett ämne eller föremål som har återvunnits och uppfyller vissa föreskrifter i fråga om fortsatt användning **upphör att vara avfall**.

2 § Förebygga avfall = innan ett ämne eller föremål har blivit avfall (minska mängden avfall, mängden skadliga ämnen i det eller negativa miljö- hälsoeffekterna)

*Förbättrat
genomförande av
avfallsdirektivet
(Prop. 2019/20:22)*

Tillstånd miljöfarlig verksamhet

- Ett **tillstånd** gäller mot alla och envar i de frågor som har prövats i domen/beslutet (24 kap. 1 § miljöbalken).
- Innebär ett **skydd mot ingripande åtgärder** om verksamheten bedrivs i enlighet med tillståndet (26 kap. 9 § miljöbalken).

Tillstånd miljöfarlig verksamhet

- Ramarna framgår av **tillståndsmeningen**, jfr även villkor 1.
- **Ändringstillstånd** (16 kap. 2 § miljöbalken).
- **Anmälan** om ändring (1 kap. 11§ miljöprövningsförordningen).

Cirkulära resurser

- Undantag från **tillståndskrav** enligt art 24 avfallsdirektivet.
- Regeringsuppdrag (M2017/02593/R). Förslag **författningsändringar** 28 september 2019, komplettering 30 januari 2020. Möte på Naturvårdsverket 17 september 2019.
- **MÖD M 7806-16**

Cirkulära resurser

- **Verksamhetsområdet** i relation till frågan om materialet kan återanvändas eller återvinnas.
- **Sortering** och **tillfällig lagring** inom verksamhetsområdet.
- Förslag på undantag omfattar endast **anmälnings- och tillståndspliktig verksamhet**.

Cirkulära resurser

- **Biprodukter**, artikel 5.1 Avfallsdirektivet och 15 kap 1 § miljöbalken.
- Tolkningsmeddelande om avfall och **biprodukter**, 21 februari 2007 (bilaga II).
- **Bredare definition** av biprodukt, när osålda produkter är återtagna från kund eller när restprodukter är en del av en tydlig affärsmodell.

Rekommendationer

- **Design** för cirkularitet
- En **integrerad** del i utformningen av både produkter och produktionssystem
- Gör avfall till biprodukt
- Gör biprodukt till huvudprodukt
- Använd lagstiftningen **strategiskt** för att uppnå dess syfte, inte fastna i detaljerna

Slutsatser

- Lagstiftning och tillämpningen måste öppna upp för cirkulära affärsmodeller, t.ex. genom undantag från tillståndsplikt och End-of-Waste, bredare definition av biprodukt.
- Legala möjligheter att arbeta cirkulärt men det fordrar vilja, kunskap och samarbete med (hos) tillsynsmyndigheten inom lagstiftningens tolkningsutrymme
- Helhetssyn och prioritering utifrån hållbarhet vid målkonflikter, se miljöbalkens portalparagraf

Slutsatser

- De regeländringar som föreslås gällande undantag från tillståndsplikt skapar ytterligare ett lapptäcke i en redan allt för krångligt regelverk. Vi måste använda de förordningar som redan finns och som reglerar avfallshantering och miljöfarliga verksamheter.
- Tillsyn och verksamhetsutövarens egenkontroll.
- 1 september 2019 vägledning om 2 kap. miljöbalken från Naturvårdsverket.

Slutsatser

- Enligt de allmänna hänsynsreglerna ska en verksamhetsutövare vidta de skyddsåtgärder och begränsningar som behövs för att undvika skada eller olägenhet för människors hälsa och miljö.
- Möjligheter finns för den som kan regelverket, men fordras en fortsatt dialog för att finna ett rättsläge som ger en möjlighet att göra rätt.